

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

17 października 2008

Skąd taki Dzień ?

Od roku 1987 z inicjatywy Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat organizacje pozarządowe w wielu krajach obchodziły w dniu 17 października Światowy Dzień Sprzeciwu Wobec Nędzy. W 1992 roku Zgromadzenie Ogólne (ONZ) postanowiło ogłosić ten dzień Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem (rezolucja 47/196 z 22 grudnia).

17 października 2006 w Kusko - Peru

Obchody dnia 17 października mają uświadomić opinii publicznej potrzebę likwidacji ubóstwa we wszystkich krajach, w szczególności w krajach rozwijających się i zwrócić uwagę na fakt, że walka z ubóstwem stała się priorytetem rozwoju.

We wrześniu 2006, podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ, Sekretarz Generalny podkreślił znaczenie tego dnia w poświęconym mu raporcie oraz zachęcił wszystkie państwa i wszystkich obywateli do obchodzenia 17 października. Zaapelował także o zapewnienie udziału w obchodach osób żyjących w ubóstwie.¹

Dzień godności, wspólnych spotkań i zgromadzeń.

- **17 października dniem „przynoszącym dumę, chwałę i odwagę”²**

Tego dnia, w wielu miejscach na świecie, bardzo biedne osoby dają świadectwo swej siły, inicjatywy i odwagi jaką okazują w codziennej walce ze skrajnym ubóstwem. Są słuchane i znajdują uznanie.

- **17 października dniem refleksji i wypowiedzi.**

Stwarza on okazję do licznych, ogólnie dostępnych refleksji i wypowiedzi publicznych, szczególnie dla tej części społeczeństwa, która rzadko ma okazję uczestniczenia w procesie rozwoju. Fakt, że najbardziej niefortunni mogą sami mówić, pokazuje, że ich osobiste doświadczenie może być przydatne do zbudowania świata sprawiedliwości i pokoju. Te wypowiedzi pozwalają im nabrać sił do wyjścia z biedy.

- **17 października dniem, który przyczynia się do spotkań i zmiany spojrzenia.**

Tego dnia mężczyźni i kobiety, którzy zaznali i ci którzy nie zaznali długotrwałe skrajnego ubóstwa i wykluczenia, gromadzą się w licznych miejscach świata, by głosić swą solidarność i potwierdzać swe przekonanie, że bieda nie jest nieodwracalna. Te spotkania pozwalają na zmianę spojrzenia, są źródłem aktywności i konstruktywnych działań na rzecz zwalczania skrajnego ubóstwa i szanowania praw człowieka.

17 października, to dzień wyjątkowych spotkań różnych osób, które w innych okolicznościach nie poznałyby się nigdy.

Fakty

Ubóstwo w Polsce

- 20,3 % ludności żyje poniżej ustawowego progu ubóstwa (2004).¹
- Wśród ludności wspieranej przez pomoc społeczną (a więc żyjącej poniżej ustawowego progu biedy), dzieci i młodzież (0-17 lat) stanowiły 44 procent, podczas gdy ta kategoria wiekowa była reprezentowana tylko w 24 procentach wśród obywateli Polski (2001).²
- Ponad dwie trzecie społeczeństwa (71%) obawia się, że w niedalekiej przyszłości może grozić im ubóstwo lub też już obecnie jest w takiej sytuacji.³
- „Bieda w Polsce jest związana z bezrobociem i wielodzietnością. Kiedy takie rodziny zwracają się o pomoc, nieraz słyszą: „Trzeba było nie mieć tylu dzieci”. Bieda w Polsce - jak wszędzie - jest naznaczona moralnie. To stygmat, który ciągnie się za ludźmi. (...) [Walka z ubóstwem] chodzi o utrzymanie poczucia własnej wartości - wobec dzieci, siebie, rodziny. To bardzo ważna potrzeba ludzka.”⁴

Ubóstwo w świecie

materiały kampanii „Czas pomóc innym”
www.undp.org.pl, 2006

- Obecnie 1,2 miliarda ludzi żyje za mniej niż 1 dolara dziennie.
- Na całym świecie jest 800 mln niedożywionych ludzi.
- Na całym świecie 114 milionów dzieci w wieku szkolnym nie chodzi do szkoły.
- Co roku prawie 11 milionów dzieci, czyli 1200 dzieci co godzinę, umiera na nieuleczalne choroby.
- Ponad miliard ludzi nie ma stałego dostępu do wody pitnej.

¹ Sytuacja gospodarstw domowych w 2004 www.stat.gov.pl/servis

² Bieda dzieci w Polsce i w Unii Europejskiej, Wielisława Warzywoda-Kruszyska, Instytut Socjologii UŁ, 2005

³ Wyniki badań Instytutu Pentor 2006 (www.warto.eu)

⁴ *O biednych nikt nie chce słuchać* - rozmowa z prof. Elżbietą Tarkowską PAN, Gazeta Wyborcza 30-12-2005

¹ Observance of the International day for the eradication of poverty, Report of the General Secretary, A/61/308, General Assembly, United Nations, 5 września 2006.

² Według zbiorowego świadectwa odczytanego w Parlamencie Europejskim, 29 maja 2002.

Historia

17 października 1987 r. 100 000 osób zebrało się w Paryżu na Placu Wolności i Praw Człowieka, tam gdzie w 1948 r. została podpisana Powszechna Deklaracja Praw Człowieka. Reprezentowały one różne kraje, środowiska i wyznania. Przybyły po to, by potwierdzić swój sprzeciw wobec wielkiego ubóstwa, a także konieczność działania dla jego eliminacji. Niektóre spośród nich, na co dzień żyły w wielkim ubóstwie, inne były reprezentantami instytucji publicznych – międzynarodowych, narodowych bądź regionalnych. Byli tam także wolontariusze i działacze rozmaitych lokalnych stowarzyszeń.

Tak liczne zgromadzenie było odpowiedzią na apel założyciela Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat, Ojca Józefa Wrzesińskiego. Jego ideą było ustanowienie dnia przypominającego, że skrajne ubóstwo jest pogwałceniem praw człowieka i że zbyt często jest niedostrzegane przez społeczeństwo.

Od 1988, co roku 17 października jest obchodzony jako Światowy Dzień Sprzeciwu Wobec Nędzy. W coraz liczniejszych krajach świata jest okazją do gromadzenia się i do manifestowania na różne sposoby sprzeciwu wobec biedy i wykluczenia. W 1992 dzień 17 października ogłoszony został przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (ONZ) **Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem**.

W 2007 minie 20 lat od pierwszego zgromadzenia w Paryżu. Pragnąc jeszcze bardziej zmobilizować obywateli w duchu obchodów pierwszego 17 października, ATD Czwarty Świat zainicjował międzynarodową kampanię na rzecz poparcia apelu, który został przedstawiony Sekretarzowi Generalnemu ONZ, Panu Ban Ki-moon. Został on podpisany przez blisko 1500 obywateli w Polsce i 150 000 na świecie (www.atd.org.pl/IMG/pdf/Spotkanie_SG_ONZ_17_10_07-2.pdf).

17 października 1987 jest datą odsłonięcia płyty, poświęconej ofiarom biedy. Wryty na niej tekst głosi:

17 PAŹDZIERNIKA 1987 ROKU

OBRÓŃCY PRAW CZŁOWIEKA I OBYWATELA Z WSZYSTKICH KRAJÓW ZGROMADZILI SIĘ NA TYM PLACU. UCZCILI OFIARY GŁODU, NIEWIEDZY I PRZEMOCY. POTWIERDZILI SWOJE PRZEKONANIE, ŻE NĘDZA NIE JEST NIEUCHRONNA. OGŁOSILI SWĄ SOLIDARNOŚĆ Z TYMI, KTÓRZY NA CAŁYM ŚWIECIE WALCZĄ, BY JĄ ZNIEŚĆ.

„TAM, GDZIE LUDZIE SKAZANI SĄ NA ŻYCIE W NĘDZY, PRAWA CZŁOWIEKA SĄ ŁAMANE. JEDNOCZENIE SIĘ DLA ICH POSZANOWANIA JEST NAJŚWIĘTSZYM OBOWIĄZKIEM.”

OJCIEC JÓZEF WRZESIŃSKI

↑ **W 1997, Jan Paweł II** rozpoczął obchody Światowych Dni Młodzieży w Paryżu od zgromadzenia przed płytą na Trocadéro i od odczytania wrytego na niej przesłania.

Przesłanie 17 października jest wryte na pamiątkowych płytach w wielu krajach

Od roku 1987 wiele stolic świata, małe miejscowości i organizacje międzynarodowe umieszczają w symbolicznych miejscach, na znak solidarności, replikę płyty z Paryża z wrytym apelem, takim jak na Płycie na Trocadéro. **Na świecie istnieje ponad trzydzieści replik, także w sercu Kielc (Polska), m.in.:**

- u stóp dawnego Muru Berlińskiego w Niemczech (1992) →
- w Rizal Park, parku Bohaterów w Manili na Filipinach (1993)
- u stóp Łuku Triumfalnego, w Lizbonie w Portugalii (1994)
- w miejscowości Manéga w Burkina Faso (1996)
- w siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku (1996)
- w Rzymie na dziedzińcu Bazyliki Św. Jana na Lateranie (2000)
- w Brukseli w sąsiedztwie Parlamentu Europejskiego (2002)
- **w Kielcach, ul. Sienkiewicza przed Dworcem PKP (2007)** →
- ← w Radzie Europy w Sztrasburgu we Francji (1993)

Ważniejsze wydarzenia z historii obchodów 17 października w Polsce 1992-2006

W Polsce od 1992 roku, tj. od chwili ogłoszenia 17 października Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem, podejmuje się różne inicjatywy związane z jego obchodami. Od roku 1997/98 różne instytucje upamiętniają 17 października publicznie.

„Ojciec Józef Wrzesiński głosił światu, że nędza jest pogwałceniem praw człowieka, oznacza brak wolności. (...) Chodzi o to, żeby w naszym życiu codziennym przypomnieć, 17 października, że bardzo potrzebne jest mieć serce dla innych. (...) Przed Parlamentem Europejskim została postawiona właśnie tablica z przesłaniem 17 października w bardzo prostym celu: polityka, to nie jest tylko coś, w czym chodzi o władzę. W polityce chodzi o to, by ludziom było mniej źle.”

**Prof. Bronisław Geremek,
Poseł Parlamentu Europejskiego**

„Ludzie patrzą na nas z obrzydzeniem, jak na kogoś kto umie tylko pić lub kraść. Niech ten dzień zmieni sposób patrzenia na nas. Chcemy coś zrobić. Chcemy żeby w nas zainwestowano.”

**Cezary Bieniaszewski,
Wolontariusz ATD Czwarty Świat, Kielce**

„Z pomocą kilku życzliwych osób 17 października 2003 r. wspólnie zorganizowaliśmy spotkanie na Akademii Bydgoskiej, które stało się impulsem do dyskusji i refleksji na temat godności człowieka ubogiego.”

Katarzyna Nawrocka, Studentka, Bydgoszcz

W 1997 roku Wojewoda Kielecki zaprosił listownie przedstawicieli władz samorządowych do wzięcia udziału w obchodach 17 października. Zachęcił ich do poznania ducha tego dnia oraz do propagowania go wśród obywateli.

17 października 1998 oraz 1999, Fundacja Barka zorganizowała w Poznaniu spotkanie pracowników organizacji z Europy Wschodniej oraz Zachodniej walczących z ubóstwem. Osoby z Ukrainy, Białorusi, Niemiec, Francji, Danii oraz Polski miały możliwość podzielenia się doświadczeniami oraz wsparcia się we wzajemnych wysiłkach w walce z ubóstwem. Włączanie osób wykluczonych w spotkania i debaty oraz zachęcanie ich do publicznego wypowiedzania się, należy do stałych działań Barki.

W Kielcach, na dworcu kolejowym, od 2000 roku - 17 października odprawiana jest msza święta, w której uczestniczy wiele osób żyjących na ulicy. Dla nich dworzec jest miejscem spotkań i symbolem solidarności z osobami bezdomnymi.

To w tym mieście 17 października 2002, z inicjatywy bezdomnych działających w

Ruchu ATD Czwarty Świat, przed dworcem został wzniesiony krzyż poświęcony pamięci ich „przyjaciół”, zmarłych z powodu nędzy. Od tamtego dnia zarówno w Kielcach, jak i w innych miastach osobom tym jest składany hołd. →

17 października, z inicjatywy różnych organizacji pozarządowych organizuje się konferencje, których celem jest podniesienie świadomości społecznej na temat sytuacji osób żyjących w ubóstwie:

2000 – Radom i Kielce : „ Ubóstwo jako wyzwanie dla nowej Europy”

2001 – Warszawa: „ Bezdomność – wyzwania i rozwiązania”

2002 – Poznań: „Od wykluczenia do integracji społecznej”

2003 – Bydgoszcz: „Godność Ubogich”

2005 – Kielce: „Kielecka bieda”

2006 – Warszawa: „Jak dać szansę na rozwój najbiedniejszym?”;

Kielce : „Mieszkania (czy getta ?) socjalne”

W 2004 stowarzyszenie „Otwarte Drzwi” zredagowało wspólnie z uczestnikami seminarium list otwarty w sprawie ubóstwa. List ten był szeroko cytowany w mediach.

Każdego roku w Rzymie Jan Paweł II uczestniczył w obchodach tego dnia. W 2000 roku wyraził zgodę, aby słowa jego modlitwy: „**Nigdy więcej dyskryminacji, wykluczenia, ciemnienia, pogardy dla biednych i opuszczonych**” zostały wygrawerowane na Płyce upamiętniającej ofiary nędzy, umieszczonej na dziedzińcu San Giovanni w Laterano. Stanowi ona replikę Płyty zainaugurowanej przez Ojca Józefa Wrzesińskiego w Paryżu w 1987 roku.

„Dla mnie 17 października to jeden z najważniejszych dni w roku, dlatego, że do dnia dzisiejszego pamiętam „smak” głodu i nędzy z mojego dzieciństwa. Urodziłem się w roku 1948. Od siedmiu lat jestem związany ze Stowarzyszeniem BARKA. Bliski kontakt z ludźmi bezdomnymi, bezrobotnymi i uzależnionymi pozwala mi postrzegać zjawisko nędzy i wykluczenia poprzez pryzmat drugiego człowieka. Podając mu rękę czuję się jego bratem.”

**Antoni Tercha, Wiceprzewodniczący
Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej Barka
w Strzelcach Opolskich .**

„Co roku 17 października spędzam z osobami biednymi. Takie spotkania i przemyślenia dają mi siłę do działania w mojej codziennej pracy.”

Wojciech Lubawski, Prezydent Miasta Kielce

Od 17 października 2003 polscy przedstawiciele biorą również udział w obradach europejskiego okrągłego stołu na temat ubóstwa oraz wykluczenia społecznego, organizowanych corocznie w Międzynarodowym Dniu Walki z Ubóstwem przez państwo, które przewodniczy Unii Europejskiej.

Niektóre lokalne stowarzyszenia świętują 17 października jako cykliczne spotkanie osób zaangażowanych na rzecz najbiedniejszych. Od roku 2004 członkowie Stowarzyszenia Barka w Strzelcach Opolskich obchodzą je wspólnie z mieszkańcami domu, który prowadzą.

17 października 2006 grupa stowarzyszeń krajowych i lokalnych ogłosiła stworzenie Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN).

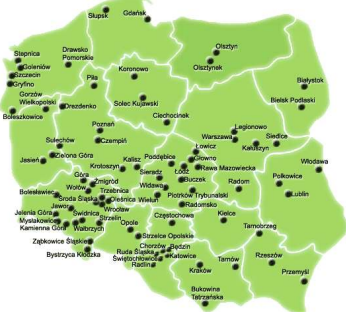
Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem jest wezwaniem społeczności światowej o solidarne wsparcie dla osób dotkniętych brakiem podstawowych środków do życia, który jest powodem utrudnienia dostępu do podstawowych usług w zakresie kształcenia czy ochrony zdrowia, a w konsekwencji także wykluczenia społecznego, marginalizacji i dyskryminacji. Światowa społeczność, reprezentowana przez Organizację Narodów Zjednoczonych, widzi w ubóstwie naruszenie podstawowych praw człowieka.

Dr Janusz Kochanowski,
Warszawa dnia 24 maja 2007 roku

Przeciw Ubóstwu
RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

20 Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem
pod patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich
17 października 2007 r.

Patronat medialny - SDP gazeta samorządu i administracji

W 2007 Międzynarodowym Dniu Walki z Ubóstwem pod patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich odbyło się ponad 150 różnych imprez. Znalazły się wśród nich: konferencje, seminaria, debaty, wystawy plastyczne i fotograficzne, publikacje, manifesty, happeningi, punkty porad i informacji. Ich ważnym aspektem było włączenie w dialog osób bezpośrednio dotkniętych i doświadczonym ubóstwem i marginalizacją społeczną. Niepełna ich lista została opublikowana na stronie internetowej:

www.przeciw-ubostwu.rpo.gov.pl

Aktywności związane z Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem miały miejsce w całej Polsce, co było możliwe dzięki działalności Komitetu Organizacyjnego. W 2007 Komitet Organizacyjny był reprezentowany przez 19 organizacji i instytucji ogólnopolskich, które pełnią kluczową rolę w codziennej pracy w obszarze pomocy społecznej. Celem Komitetu jest koordynacja i inicjowanie przedsięwzięć związanych z obchodami 17 października. Hasło Komitetu w 2007 roku brzmiało:

"DUŻO ROBIMY OSOBNO, ZRÓBMY JESZCZE WIĘCEJ WSPÓLNIE"

2008 : Co możesz zrobić przed 17 października oraz tego dnia ?

- **Spisać lub nagrać świadectwo.** Jeżeli doświadczyłeś niesprawiedliwego traktowania związanego z ubóstwem i wykluczeniem, opisz je i swoją walkę o własną godność, tak aby inni mogli zrozumieć co przeżywałeś i włączyć się do walki z ubóstwem. Jeżeli poznałeś ludzi mających poczucie odrzucenia i wstydu z powodu nędzy, bądź ich świadkiem. Zachęć ich do spisywania świadectw. 17 października odczytaj je i podziel się nimi. Prześlij swoje przesłania na adres walka_z_ubostwem@interia.pl, po to by mogły być przekazane innym.
- **17 października zorganizować marsz, konferencję lub innego rodzaju wydarzenie.** Bądź twórczy, a jednocześnie zachowaj ducha tego dnia opartego na wzajemnym szacunku, pokoju i jedności osób biednych i nie doświadczających biedy.
- **Uświadamić dzieci i młodzież** na temat Praw Człowieka i walki ze skrajnym ubóstwem, angażując do tego szkoły, media oraz dziecięce i młodzieżowe organizacje. Umożliw im wyrażenie sprzeciwu wobec wykluczenia dzieci i młodzieży z „przyszłości świata”. W 2008 roku, będzie obchodzona 60 rocznica uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.
- **Zorganizować minutę ciszy i odczytać przesłanie z 17 października 1987** w miejscu mającym szczególny charakter lub w trakcie odbywających się tego dnia spotkań.
- **Zwrócić się do przywódców religijnych o modlitwę w tym dniu, za cierpienia ubogich.**
- **Zorganizować koncert.** Zaproś chór lub zespół muzyczny do zaśpiewania tego dnia piosenek osób ubogich. Skorzystaj z okazji i zaprosz wolontariuszy do realizacji projektów kulturalnych razem z osobami najbardziej wykluczonymi.
- **Zaproponować ośrodkom myśli filozoficznej i religijnej,** aby określiły w jaki sposób chcą się solidaryzować z najuboższymi i skupić wokół nich swoje działania.
- **Wesprzeć realizację Milenijnych Celów Rozwoju** (www.millenniumcampaign.org) oraz zachęcić przywódców politycznych do wypełnienia tego zobowiązania podjętego przez społeczność międzynarodową - www.standagainstopoverty.org
- **Włączyć się w lokalne obchody 17 października.** Na stronie www.oct17.org lub www.standagainstopoverty.org lub www.przeciw-ubostwu.rpo.gov.pl można znaleźć kalendarium wydarzeń oraz przykłady inicjatyw z Polski i z całego świata.

Poinformuj Komitet Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem pod patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich o planowanej inicjatywie z okazji 17 października:

e.wronska@brpo.gov.pl

Podane informacje zostaną zamieszczone w ogólnopolskim programie opublikowanym na licznych stronach internetowych.

Za treść niniejszej publikacji odpowiada Stowarzyszenie Przyjaciół Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat w Polsce
Kielce - www.atd.org.pl - e-mail: atdczwartyswiat@wp.pl

Druk publikacji możliwy był dzięki środkom finansowym z FIO.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Pod Patronatem:

